

SEISKAT SEURAKUNTAAN

Kyselytutkimus Raahen 7.–luokkalaisille

Lotta Kemppainen

Opinnäytetyö, kevät 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Itä, Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi AMK +

kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kemppainen, Lotta. Seiskat seurakuntaan – kyselytutkimus Raahen 7.–luokkalaisille. Pieksämäki, kevät 2011, 37 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä Pieksämäki. Sosiaalian koulutusohjelma, Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, minkälaisia asenteita Raahen seitsemäsluokkalaisilla on Raahen seurakuntaan kohtaan sekä minkälaista toimintaa Raahen seitsemäsluokkalaiset toivovat Raahen seurakunnalta.

Tutkimusaineisto kerättiin kaikista Raahen yläkouluista. Kyselytutkimukseen osallistui 241 seitsemäsluokkalaista, joista poikia oli 121 ja tyttöjä 119. Vastaajista yksi ei ilmoittanut sukupuoltaan. Vastaajista 95 oli Pattasten koulusta, 76 Merikadun koulusta ja 69 Saloisten koulusta.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen kyselytutkimus, joka koostui strukturoiduista ja avoimista kysymyksistä. Syksyllä 2010 vastaajat täyttivät kyselylomakkeet ja keväällä 2011 vastaukset syötettiin SPSS-ohjelmaan.

Tutkimuksesta selvisi, etteivät seitsemäsluokkalaiset ole kovin kiinnostuneita osallistumaan Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan. Vastaajat kertoivat syyksi, että harrastukset vievät aikaa tai heitä eivät kiinnosta uskon asiat. Raahen seurakunnalta toivottiin eniten leirejä, liikuntatoimintaa sekä nuorteniltoja. Tytöt olivat poikia aktiivisempia osallistumaan seurakunnan toimintaan sekä he olivat kiinnostuneempia seurakunnan järjestämästä toiminnasta.

Tutkimuksesta nousi esille kysymys, miten pojat saataisiin seurakuntaan mukaan. Tulisiiko pojille järjestää omaa toimintaa? Pojat kaipaavat toimintaa, mikä ilmeni poikien valinnasta ympyröidä liikunta-vaihtoehto tyttöjä useammin. Tutkimuksesta selvisi myös, että Pattasten koulun seitsemäsluokkalaiset osallistuvat vähiten seurakunnan toimintaan eivätkä ole kiinnostuneita seurakunnan toiminnasta. Tutkimus sai aiheen pohdittua, onko Raahen seurakunta saman verran esillä kaikissa kouluissa sekä miten varhaisnuorisotyö tavoittaisi yhä enemmän perheitä.

Asiasanat: varhaisnuorisotyö, kristillinen kasvatus, osallisuus, kvantitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Kemppainen, Lotta. How to get 7th grade students to parish? 37p., 2 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Spring 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to survey what Raahe's 7th grade students think about Raahe's parish and what kind of activity Raahe's 7th grade student wish from Raahe's parish?

The study material was collected in all of Raahe's junior high school. 241 7th grade students responded to the questionnaire. 121 were boys and 119 were girls. One of the answerer did not tell which genders it belonged to. The respondents were divided as follows: 95 7th grade students study in Pattasten School, 76 study in Merikadun School and 69 in Saloisten School.

The study was quantitative. The questionnaire includes open questions and multiple choice questions. In Autumn 2010 7th grade students responded and in Spring 2011 answers were put on to SPSS-program.

The study indicated that Raahe's 7th grade students were not interested in going to the parish. The reason was that they have a lot of hobbies and they have no interest toward faith, God and religion. Raahe's 7th grade students wished for camps, sport clubs and youth worships. Girls were more active than boys to participate in Raahe's parish and they were more interested to know what kind of activity Raahe's parish serve to the youth.

The study showed problems in how to get boys to come to parish. Would they have some own activities in parish? The results reveal that boys choose sport clubs option more than girls. Boys need to have actions. The study showed also that Pattasten School's 7th grade students take part in parish least and they weren't interested in Raahe's parish activity. The study give the reason to think if Raahe's parish is visible to all of Raahe's junior high school and how to church youth works reach to children's parents, the whole family.

Key words: quantitative study, 7th grader, survey, church youth work

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 KRISTILLINEN VARHAISNUORISOTYÖ.....	7
2.1 Kristillinen kasvatus	7
2.2 Varhaisnuorisotyö.....	8
2.3 13-vuotias varhaisnuori	10
3 OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS	12
4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET JA OPINNÄYTETYÖT.....	15
5 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA.....	18
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
6.1 Kvantitatiivinen kyselytutkimus.....	19
6.2 Tutkimusympäristö ja aineiston hankinta.....	19
6.3 Kyselylomakkeen kysymykset ja analysointi.....	20
6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	21
7 TUTKIMUSTULOKSET	23
7.1 Taustamuuttajat	23
7.2 Näkemyksiä osallistumisesta seurakunnan toimintaan.....	23
7.3 Seitsemäsluokkalaisten kiinnostuneisuus	27
8 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	29
9 POHDINTA	31
LÄHTEET.....	32
LIITE 1: ESITTELY	35
LIITE 2: KYSELYLOMAKE.....	36

1 JOHDANTO

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tavoittaa joka vuosi toiminnallaan suuren määrän lapsia ja nuoria. Suureen määrään mahtuu myös joukko väliinputoajia, jotka eivät löydä syystä tai toisesta tietä seurakuntaan. Viime aikoina kirkon kahteen väliinputoajajoukkoon, 12–14-vuotiaat sekä nuoret aikuiset, on kiinnitetty yhä enenevässä määrin huomiota. Kuinka heidät voisi tavoittaa? Miten he löytäisivät oman paikkansa seurakunnassa?

Pohtiessani opinnäytetyötä halusin sen liittyvän jollain tavalla varhaisnuoriin. Tavoitteeni oli myös se, että opinnäytetyö palvelisi jotain työyhteisöä, seurakuntaa. Kun tammikuussa 2010 en löytänyt opinnäytetyötorilta mielenkiintoista aihetta, otin yhteyttä Raahen seurakuntaan, jossa olin ollut kahtena edellisenä kesänä nuorisotyönohjaajana. Raahen seurakunta lähti innolla mukaan opinnäytetyöhankkeeseen ja heiltä tuli lukuisia erilaisia opinnäytetyöaiheita. Varhaisnuoriso- ja nuorisotiimi olivat kevään aikana pohjineet, kuinka tavoittaisivat seitsemäsluokkalaisia. Työyhteisö toivoi, että opinnäytetyö olisi kyselytutkimus seitsemäsluokkalaisille.

Varhaisnuorisotyö on seurakunnan työala, joka usein jää lapsi- ja nuorisotyön varjoon. Kirkon lapsi- ja nuorisotyöstä puhuttaessa muistetaan aina kertoa päiväkerho- ja rippikoulutyöstä. Usein mainitaan, kuinka paljon seurakunta tavoittaa rippikoululaisia ja miten paljon nuoria jää isostoimintaan. Julkisuudessa unohdetaan kertoa, miten nuoret ovat ennen rippikouluun menoa saattaneet osallistua seurakunnan toimintaan. Työntekijät ovat kohdanneet varhaisnuoria kouluissa, jumalanpalveluksissa, kerhoissa, tapahtumissa ja leireillä. Usein myös seurakunta markkinoi isostoimintaa enemmän kuin kerhonohjaajatoimintaa.

Varhaisnuorisotyötä ei voida sivuuttaa, sillä se on tärkeä osa lapsen ja nuoren kasvuprosessia seurakunnan jäsenenä. Jos lapsi on osallistunut ensin lapsityöhön ja seuraava kosketus seurakuntaan on rippikoulutyö, se on suuri harppaus lapsen kasvussa. Varhaisnuorisotyö on tärkeä seurakunnan työala, joka luo pohjaa hyvään nuorisotyöhön.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kyselytutkimuksen avulla selvittää, miten 13-vuotiaat varhaisnuoret suhtautuvat Raahen seurakuntaan sekä minkälaista toimintaa he toivovat Raahen seurakunnalta.

2 KRISTILLINEN VARHAISNUORISOTYÖ

2.1 Kristillinen kasvatus

Kristillisen kasvatuksen käsite on moninainen. Kun kasvatus käsitettä määrittelee, tulee esille kolme piirrettä, joilla sitä selitetään. Nämä kolme piirrettä ovat normatiivisuus, vuorovaikutuksellisuus ja intentionaalisuus. Normatiivisuus tarkoittaa sitä, että kasvatuksessa näkyy aina kasvattajan arvot: Millaista on hyvä elämä? Mikä on tärkeää elämässä? Vuorovaikutuksellisuus merkitsee kasvattajan ja kasvatettavan välisessä suhteessa tapahtuvaa kasvatusta. Intentionaalisuus tarkoittaa sitä, että kasvatuksella pyritään saamaan aikaan muutosta, tukemaan kasvua, kehitystä ja oppimista. (Muhonen & Tirri 2008, 64.)

Kristillisen kasvatuksen käsitettä on vaikea määritellä, koska siihen mahtuu monia painotuseroja riippuen siitä, minkä kirkkokunnan tunnustukseen kasvatus pohjautuu (Muhonen & Tirri 2008, 67). Opinnäytetyössäni tarkoitan kristillisellä kasvatuksella evankelis-luterilaisen kirkon näkökulmasta tapahtuvaa kasvatusta lasten ja nuorten parissa.

Kristillinen kasvatus voidaan määritellä kristillisen perinteen välittämisenä sukupolvelta toiselle tai kristillisen uskon kasvatettavana uskontokasvatuksena. Kasvatus on kuitenkin aina kontekstuaalista eli seurakunnan luonne vaikuttaa kasvatuksen luonteeseen. (Muhonen & Tirri 2008, 67.) Suomessa on monia evankelis-luterilaisia seurakuntia, mutta jokaisella seurakunnalla on oma luonteensa. Samaa työtä voi tehdä monella eri tavalla.

Luterilainen regimenttioppi antaa kaksi näkökulmaa kristillisen kasvatuksen tarkastelemaan. Hengelliseen regimenttiin kuuluu uskonnollinen ilmapiiri kasvatuksessa ja maallista regimenttiä edustaa ihmisten väliset asiat, inhimillisyys ja eettisyys. Nämä kaksi näkökulmaa voisivat olla myös kasvatuksen uskonnollinen ja inhimillinen puoli. Uskonnollinen puoli perustuu lunastuksen näkökulmaan. Sen tehtävänä on viedä evankeliumia eteenpäin sekä saattaa kasvatettava Jeesuksen yhteyteen ja elämään Hänen kanssa. Inhimillinen puoli perustuu luomisen näkökulmaan. Sen tehtävänä on kasvattaa lapsi yhteiskunnan jäseneksi sekä elämään lähimmäisen kanssa. (Muhonen & Tirri 2008, 69.)

Kirkon lapsi- ja nuorisotyössä on sekä hengellinen että inhimillinen puoli. Lapset ja nuoret huomioidaan kokonaisvaltaisesti. Varhaisnuorisotyössä ei vain huomioida lapsen hengellisiä kysymyksiä vaan työntekijät pyrkii kasvattamaan lasta ottaen huomioon kaikki hänen elämän osa-alueet. (Muhonen & Tirri 2008, 69.) Tällainen toiminta tapahtuu mielestäni esimerkiksi leireillä, jossa kristillisen kasvatuksen lisäksi seurakunta opettaa lapselle paljon muutakin muun muassa käytöstapoja: ”kädet pestään ennen ruokailua”, ”sisällä ei saa juosta”.

Kristillisen kasvatuksen keskeinen lähtökohta on kaste. Se velvoittaa ja oikeuttaa vanhempia, kummeja ja seurakuntaa antamaan kristillistä kasvatusta, mikä auttaa lasta ja nuorta kasvamaan kristittyinä ja seurakunnan jäseninä. (Toivanen & Tukeva 2005, 369.) Kasvattajan tulee ohjata lasta vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi, antaa hänelle mahdollisuus kuulla Jumalan sanaa ja oppia kristillisiä tapoja sekä osallistua kristilliseen elämään ja kristittyjen yhteyteen. Kristillisen ajattelun mukaan uskon syntyminen on Jumalan ja kasvatettavan välinen asia, joka on lahjaa Jumalalta. (Muhonen & Tirri 2008, 69.)

2.2 Varhaisnuorisotyö

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tekee lapsi- ja nuorisotyötä. Lapsityötä tehdään alle kouluikäisten lasten ja heidän vanhempien sekä päiväkodin kanssa. Kirkon nuorisotyöhön lukeutuu kolme osa-aluetta; varhaisnuorisotyö, erityisnuorisotyö ja nuorisotyö. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.)

Varhaisnuorisoikästä on monia tulkintoja, mutta monissa yhteisöissä ja kirkon piirissä varhaisnuorisoikä on vakiintunut 7–14 ikävuosiin. Kirkon kasvatustoimessa olevat varhaisnuorisotyön keskusjärjestöt, Poikien keskus ja Tyttöjen keskus, toimivat myös 7–14 -vuotiaiden keskuudessa. Varhaisnuorisoikä on pitkä ikäkausi ja sen aikana lapsi kehittyy ja kasvaa kokonaisvaltaisesti. Tämä on myös otettava huomioon varhaisnuorisotyön toiminnan kehittämisessä. (Lahti 1983, 11.)

Kirkon varhaisnuorisotyön yleisimmät toimintamuodot ovat kerho-, leiri- ja retki-, sekä koulutyö. Lisäksi seurakuntien partiotyö ja aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta tapahtuu 7–

Varhaiskasvatuksen teologian lähtökohta ja ydin nousee Raamatusta Jeesuksen antaman kaste-, opetus- ja lähetyskäskyn kautta (Matt.28: 18–20; Mark.10:13–16). Toisaalta voidaan kuitenkin ajatella, ettei varhaisnuorisotyössä ole erityistä teologiaa, koska evankelisluterilaisen tunnustuksen pohjalta tapahtuva toiminta perustuu samaan teologiaan. Varhaisnuorisotyön teologiassa otetaan huomioon lapsen kehitysvaihe, jossa varhaisnuori elää. Lapsen ikäkausi asettaa haasteita teologialle, mutta toisaalta se antaa sellaisia mahdollisuuksia, joita ei ole mielekästä käyttää esimerkiksi aikuis- ja lapsityössä. (Lahti 1983, 49.) Lapsi saa kasvaa turvallisessa kasvuympäristössä, kun seurakunta tarjoaa pitkäjänteistä toimintaa lapsuudesta nuoruuteen. Monet lapset osallistuvatkin seurakunnan toimintaan ennen rippikoulua.

Varhaisnuoren kehitys tulee huomioida sovellettaessa teologiaa käytäntöön. Varhaisnuorelle voidaan opettaa kristinuskoa joko tiedollisesti tai kokemuseräisesti. (Lahti 1983, 49.) Varhaisnuorille kristillinen kasvatus tapahtuu konkreettisilla tavoilla. Hartauksissa ja opetuksissa käytetään sellaisia menetelmiä, joiden avulla varhaisnuori pystyy ymmärtämään paremmin opetettavan asian.

2.3 13-vuotias varhaisnuori

Keitä ovat varhaisnuoret? Käsité kattaa pitkän ikäkauden eikä se välttämättä kuvaa hyvin 7–14-vuotiaita. Kirkossamme on toisinaan puhuttukin, tulisiko käsite vaihtaa. Jos kutsumme 8-vuotiasta varhaisnuoreksi, sallimmeko hänen leikkiä ja ihmetellä maailmaa lapsen tavoin vai onko varhaisnuori-sanassa jo nuoruuden ihannoitua? (Jansa 2010, 265.) Mielestäni varhaisnuori-sana kuvaa hyvin 12–14-vuotiaita. He ovat matkalla nuoruuteen, kohti murrosikää.

Lapsen kasvaessa hänelle tapahtuu monia muutoksia sekä fyysisesti että psyykkisesti, mutta myös uskonnollinen ajattelu muuttuu. Kun lapsi aloittaa koulun, hän ajattelee asiat konkreettisesti. Lapsen lähestyttyä murrosikää, hän alkaa käsittää myös abstrakteja asioita. Hän osaa päätellä loogisesti ja ajatella kriittisemmin. (Kinnunen 2001, 64.)

Kehityksen edetessä lapsen uskonnollinen suhtautuminenkin muuttuu. Kinnunen kirjoittaa kirjassaan, että viidesluokkalaiset alkavat ajatella uskosta ja Jumalasta kriittisemmin.

Viidennestä luokasta eteenpäin yläkouluun mentäessä uskon asioihin suhtaudutaan kielteisemmin kuin aikaisemmin. Ympäristöllä on suuri merkitys siihen, mitä lapsi ajattelee uskon asioista. Jos lapsella on ollut ympärillä uskon asioihin positiivisesti suhtautuvia aikuisia, hän on paljon myönteisempi kuin sellainen lapsi, joka ei ole saanut tukea uskon asioihin. (Kinnunen 2001, 65.)

3 OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Puhuttaessa osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä vilisee lauseissa monia niihin liittyviä sanoja: osallistuminen, yhteisöt ja vaikuttaminen. Opinnäytetyössäni on merkittävää avata sanoja osallisuus ja yhteisöllisyys. Selvittää, millä tavalla nämä kaksi sanaa liittyvä seurakuntaan ja varhaisnuorisotyöhön.

Kirkon olemukseen kuuluu osallisuus ja yhteisöllisyys. Alkuseurakunnasta lähtien kristittyjen yhteisölle on ollut tunnusomaista keskinäinen yhteys ja osallisuus. Raamatusta Apostolien teoista voidaan lukea, kuinka seurakunta kokoontui yhteen viettämään yhteistä ateriaa ja rukoilemaan. Heitä yhdisti usko Kristukseen, mikä sai kristityt myös palvelemaan ja huolehtimaan toisista ihmisistä. (Ap.t. 2:42–47, Ap.t. 4:32–37.)

Kirkon lisäksi myös demokraattiseen tasavaltaan, kuten Suomeen, osallisuus käsitteenä kuuluu vahvasti. Suomessa lainsäädännön avulla pyritään valvomaan ja parantamaan ihmisten oikeuksia. Osallisuus on yksi näistä asioista, joita lainsäädännöllä pyritään kehittämään ja tukemaan. Perustuslaissa on määritelty esimerkiksi, kuinka ihmisillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Laissa on säädetty myös, että lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti ja heillä on oikeus vaikuttaa omiin asioihin kehitystason mukaan. (Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi i.a.)

Osallisuus tarkoittaa sitä, että voi vaikuttaa itseensä liittyviin asioihin, toimintoihin ja tekemisiin. Se on enemmän kuin pelkästään mukana olemista. Esimerkiksi seurakunnassa kerhonohjaajat, jotka ovat vastuussa toiminnastaan, kokevat osallisuutta. He saavat hyvin usein päättää kerhon sisällöstä, ajankohdasta ja siitä, minkä ikäisille kerho järjestetään. (Hakkarainen 2010, 294.)

Nuorisotyö pohjautuu sille, että nuoret itse vaikuttavat ja osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Nuorisotyön toiminta lähtee nuorten omista intresseistä ja se perustuu nuorten aktiivisuudelle. Nuorisotyössä on vaara, että työntekijät tekevät nuorille toiminnan, jolloin nuoret ovat aktiivisuuden sijaan passiivisia palvelun kuluttajia. (Vesikansa 2002, 25.) Nuorisotyössä on tärkeää, että nuori pääsee vaikuttamaan toimintaan. Nuori sitoutuu paremmin toimintaan, jos hän on alusta asti ollut osallisena toiminnassa.

nan suunnitellussa sekä sen toteuttamisessa. Yksi nuorisotyön haasteista onkin saada nuori osallistumaan ja vaikuttamaan niin, ettei vain työntekijä suunnittele ja kehittä työtä. (Yeung 2002.)

Kirkossa on vähitellen alettu kiinnittää huomiota siihen, kuinka seurakuntalaiset saataisiin osallistumisen sijaan osalliseksi toiminnasta. Kuinka toimintaa voisi kehittää pois työntekijäjohtoisuudesta? On ymmärrettävää, että varhaisnuorisotyössä hyvin pienet lapset tarvitsevat ohjattua ja työntekijälähtöistä toimintaa. Mielestäni kuitenkin 12–14-vuotiaiden toiminta tulisi rakentua niin, että varhaisnuori saisi olla mukana toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. 12–14-vuotiaat varhaisnuoret sitoutuisivat seurakunnan toimintaan, jos he pääsisivät suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa. Tämän kautta he voisivat tuntea kuuluvansa paremmin seurakuntaan.

Hakkarainen nostaa varhaisnuorisotyöntekijän kymmenessä teesissään yhdeksi teemaksi sen, että osallistujalla on oikeus osallisuuteen. Artikkelissaan hän kertoo, että työntekijä saattaa kysyä osallistujien mielipiteitä, mutta mielipiteet eivät vaikuta lopulliseen päätökseen. Monesti työntekijän on helpompi suunnitella ja toteuttaa työtä, kun ei kysy osallistujien mielipidettä. Lopputulos saattaa olla hyvin samankaltainen, otti työntekijät osallistujat valmisteluihin mukaan tai ei. Eron lopputuloksiin tekee osallistujien kokemus. Hakkarainen painottaa teesissään, että osallisuuden eteen tulee nähdä vaivaa. Se ei synny itsestään. (Hakkarainen 2010, 295–296.)

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiassa 2010 ”Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa.” painotettiin osallisuutta ja yhteisöllisyyden edistämistä. Strategian kautta tahdottiin muistuttaa, miten lasta ja nuorta tulee rohkaista itsenäiseen ajatteluun ja pohdintaan. Lapsen ei tarvitse ansaita omaa paikkaansa seurakunnassa, vaan seurakunta pyrkii viestittämään armoa, armahtavaisuutta ja anteeksiantamusta keskeneräiselle ihmiselle. (Kirkkohallitus i.a.) Osallisuus ja yhteisöllisyys on huomioitu jokaisessa kirkon strategiassa, mutta uusi strategia ”Meidän kirkko. Osallisuuden yhteisö.” jo nimessään tahtoo osoittaa, kuinka tärkeä asia osallisuus on kirkossa.

Mitä yhteisö tarkoittaa? Määriteltäessä yhteisö sanaa keskeisemmäksi kysymykseksi nousee, kokevatko yhteisön jäsenet yhteenkuuluvuuden tunnetta vai ei? Yhteisöt voivat olla alueellisia tai muodollisia. Ihminen voi kuulua yhteisöön maantieteellisen rajojen

myötä. Instituutioita ja organisaatioita voidaan muodollisesti kutsua yhteisöiksi. Yhteisössä ihminen saattaa tuntea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Toisinaan kuitenkin ihminen voi lukeutua yhteisöön kuuluvaksi, vaikka hän ei tuntisikaan yhteenkuuluvuuden tunnetta (esim. kuntaliitokset). Arkikielessämme yhteisöllisyyteen kuuluu vahva yhteenkuuluvuuden tunne. Yhteenkuuluvuuden tunteen keskeisimmät tekijät ovat vuorovaikutus, yhteisen kulttuuriperinnön ja arvomaailman jakaminen. (Saastamoinen 2009, 41)

Jokaisessa yhteisössä määritellään, kuka yhteisöön kuuluu ja kuka ei. Kaikissa yhteisöllisyydessä yleistä on se, että siinä otetaan mukana ja suljetaan samanaikaisesti pois. (Saastamoinen 2009, 42.) Saatamme ajatella, että kirkko tekee tässä asiassa poikkeuksen. Suomen evankelis-luterilainen kirkko määrittelee kirkko-sanana armahdettujen syntisten yhteisöksi, joka luottaa Jumalaan ja jossa Pyhä Henki herättää uskon ja rakkauten. Kirkko voidaan määritellä myös maailmanlaajuisesti kristilliseksi yhteisöksi, jonka jäseneksi tullaan kasteessa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.)

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET JA OPINNÄYTETYÖT

Viime aikoina kirkossamme on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota varhaisnuorisotyöhön ja erityisesti 12–14-vuotiaiden näkymättömyyteen kirkon toiminnassa. Aiheesta on tehty jonkin verran tutkimuksia ja opinnäytetöitä. Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöistä suurin osa on toiminnallisia ideoita tai erilaisia materiaalipaketteja 12–14-vuotiaille. Aikaisempia tutkimuksia ja opinnäytetöitä löytyi enemmän lähinnä nuorten osallistumisesta ja osallistumattomuudesta seurakunnan toimintaan. Tutkimukset koskivat rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä.

Kirsti Ansaharju ja Heli Kemppainen kartoittivat opinnäytetyössään, mitä toimintaa Vantaan seurakunnissa järjestetään 12–14-vuotiaille. Käyvätkö sen ikäiset lapset Vantaan seurakuntien toiminnassa? Miksi seurakuntien toiminta tavoittaa tai miksi se ei tavoita 12–14-vuotiaita? Lisäksi he kertovat opinnäytetyössään jo hyväksi koettuja toimintoja 12–14-vuotiaille. (Ansaharju & Kemppainen 2002.)

Opinnäytetyössään Ansaharju ja Kemppainen käytti kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. He valitsivat haastattelumenetelmäksi puolistrukturoidun haastattelun. Vantaan seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöiden haastatteluissa selvisi, että 12–14-vuotiaille järjestettävä toiminta on toiminnallisia kerhoja, leirejä ja kursseja sekä koulujen kanssa yhteistyössä tehtäviä projekteja. Opinnäytetyössä kävi ilmi, että 12–14-vuotiaiden saavutettavuuteen vaikuttavat monet tekijät, esimerkiksi työntekijän työuran pituus, yhteistyön määrä eri tahojen kanssa sekä resurssien riittävyys ja varhaisnuorten 7. luokalle siirtyminen. (Ansaharju & Kemppainen 2002.)

Tutkimuksen perusteella Ansaharju ja Kemppainen päättelivät, että 12–14-vuotiaat tarvitsevat omaa toimintaa seurakunnissa. Ansaharju ja Kemppainen totesivat opinnäytetyössään, että 12–14-vuotiaat ovat väliinpuotoajia, koska he eivät käy seurakunnan toiminnassa. Sen lisäksi työntekijöillä on vaikea hahmottaa, kenen vastuulla on järjestää toimintaa 12–14-vuotiaille. Varhaisnuorten toiminnan tulisi olla toiminnallista. Varhaisnuorille tulisi tarjota vastuutehtäviä. (Ansaharju & Kemppainen 2002.)

Anne Huttunen, Sanna Tiippana ja Jere Turpeinen tutki ”Nuoret osallistujina nuorisotyössä” opinnäytetyössään nuorten osallisuutta ja osallistumisinnostusta Pieksämäen ja Varkauden kaupunkien ja seurakuntien nuorisotyössä. Heidän tavoitteena oli selvittää, miten nuoret osallistuvat nuorisotoimintaan ja mikä heidät saa mukaan siihen sekä mikä nuoria sitouttaa toimintaan. Huttunen, Tiippana ja Turpeinen tekivät kyselylomakkeen sekä nuorille että työntekijöille. Työntekijöiltä kartoitettiin heidän mielipiteitä nuorten osallistumisesta sekä yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa. (Huttunen, Tiippana & Turpeinen 2006.)

Tutkimuksesta saatiin selville, että nuoret haluavat itse olla vaikuttamassa toimintaan sekä osallistuvat siihen mielellään, jos siitä on jotain konkreettista hyötyä. Nuorten osallistumiseen vaikutti toiminnan mielenkiintoisuus ja monipuolisuus sekä ystävien osallistuminen kyseiseen toimintaan. Työntekijät nostivat vastauksissaan samanlaisia tekijöitä kuin nuoret. Työntekijät ajattelivat resurssien vähyyden vaikuttavan työn monipuolisuuteen ja kehittymiseen. Tutkimuksesta kävi myös ilmi, etteivät nuoret osaa kaivata uutta toimintaa vaan ovat tyytyväisiä jo olemassa olevaan toimintaan. Nuoret pitivät enemmän toiminnasta, jossa nuoret olivat itse toteuttamassa sitä kuin työntekijäjohtoisesta toiminnasta. Työntekijät kokivat haasteena löytää ja kehittää nuorille toimintaa, joka kiinnostaisi heitä. (Huttunen, Tiippana & Turpeinen 2006.)

Helena Asumaa, Jani Berg ja Taru Lautala tutki opinnäytetyössään, miksi nuoret eivät osallistu seurakunnan nuorisotoimintaan? He tekivät kyselylomakkeen, jonka avulla halusivat kartoittaa syitä ja taustatekijöitä, miksi nuoret eivät osallistu seurakuntien järjestämään toimintaan Lappeen ja Sammonlahden seurakunnissa. Tutkimuksessa selvitettiin nuorten elämänarvoja, suhtautumista rippikouluun, toiveita seurakunnan nuorisotyöstä sekä mielipiteitä seurakunnasta. Tutkimuksen avulla haluttiin tietää, mikä nuoria kiinnostaa ja millaista toimintaa he haluaisivat seurakunnalta. (Asumaa, Berg & Lautala 1999.)

Tutkimuksessa saatiin selville, että kolmasosa nuorista ei tiennyt, millaista seurakunnan nuorisotoiminta on. Osa nuorista ajatteli, ettei seurakunnalla ole tarjota heille mieleistä toimintaa. Lisäksi nuoret eivät ymmärtäneet seurakunnan julistaman sanoman tärkeyttä eivätkä he osanneet sanoa, mitä Jumala heille merkitsee. Vastauksiin ei vaikuttanut se, oliko nuori osallistunut rippikouluun vai ei. Rippikoulu koettiin tärkeäksi osaksi elämää,

mutta lähinnä uusien ystävyys-suhteiden saamiseksi. Nuorten vastaukset paljastivat, että heitä kiinnosti eniten isostoiminta, joka nuorten mielestä saisi sisältää enemmän ihmishuhtedaitojen harjoittelemista. Kaiken kaikkiaan nuoret kokivat seurakunnan mukavana paikkana. (Asumaa, Berg & Lautala 1999.)

Vaikka varhaisnuorten osallistumisinnokkuudesta ei löytynyt juurikaan tutkimuksia, mielestäni nuorten tutkimukset tukevat hyvin sitä. Mielenkiintoista on se, ettei ikä vaikuta kiinnostuksen lisääntymiseen tai vähentymiseen. Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt vahvistavat tutkimukseni luotettavuutta.

5 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA

Tammikuussa 2010 otin yhteyttä Raahen seurakunnan nuorisotyönohjaajaan ja kysyin, kiinnostaisiko Raahen seurakuntaa alkaa minun yhteistyökumppaniksi. Minulla oli mielessä opinnäytetyöaihe ja esittelin sen hetkisen idean siitä. Kerroin myös olevani valmis vaihtamaan koko opinnäytetyöaiheen, jos Raahen seurakunnan työyhteisöstä nousisi jokin toinen opinnäytetyöaihe. Raahen seurakunnan nuorisotiimi piti kokouksen, jonka jälkeen he ehdottivat lukuisia opinnäytetyöaiheita. Koska kaikki aiheet olivat jollain tavalla mielenkiintoisia, pyysin Raahen seurakuntaa valitsemaan itse aiheen, joka palvelisi parhaiten heidän tarpeitaan. Raahen seurakunnan varhaisnuoris- ja nuorisotiimi tulivat molemmat hankkeeseen mukaan ja tiimit toivoivat, että teen kyselylomakkeen seitsemäsluokkalaisille. (Terho Paananen, henkilökohtainen tiedonanto 12.1, 3.2.2010.)

Tutkimuskysymykset olivat:

1. Minkälainen asenne Raahen seitsemäsluokkalaisilla on Raahen seurakuntaa kohtaan?
2. Minkälaista toimintaa Raahen seitsemäsluokkalaiset toivovat Raahen seurakunnalta?

Pidin yhteyttä Raahen seurakunnan nuorisotyönohjaajaan sähköpostin ja puhelimen välityksellä. Tein tarkentavia kysymyksiä, jotka koskivat heidän toiveitaan. Näin halusin selvittää, millä tavalla toteuttaisin opinnäytetyön. Ehdotukseni kyselylomakkeesta seitsemäsluokkalaisille sai kannatusta. Raahen seurakunta toivoi kyselytutkimuksen nostavan esille erilaisia teemoja, joita he voisivat käsitellä leirikoulussa sekä tapahtumissa. Lisäksi Raahen seurakunta toivoi tutkimuksen kartoittavan seitsemäsluokkalaisten asennoitumista seurakuntaan. (Terho Paananen, henkilökohtainen tiedonanto 3.3.2010.) Mielestäni Raahen seurakunnan ehdotuksesta olisi ollut ainesta kahteen opinnäytetyöhön, joten rajasin kyselylomakkeen kartoittamaan vain seitsemäsluokkalaisten asennoitumista seurakuntaa kohtaan sekä sen selvittämiseen, millaista toimintaa he toivovat Raahen seurakunnalta. Seitsemäsluokkalaisten asenteita mittasin osallistumisen kautta. Kuinka paljon he olivat osallistuneet tai osallistuvat tällä hetkellä toimintaan? Toteutin kyselylomakkeen kaikissa Raahen yläkoulun seitsemän luokissa.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Kvantitatiivinen kyselytutkimus

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on keskeistä käsitteiden määrittely, tutkittavien henkilöiden valinta sekä havaintoaineiston soveltuvuus numeeriseen mittaamiseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa havaintoaineiston keruumenetelmänä voi olla esimerkiksi strukturoitu haastattelu tai kyselylomake. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 139–140.)

Kysely on yksi tapa kerätä aineistoa ja se on survey-tutkimuksen keskeisempiä menetelmiä. Surveyn avulla kerätty aineisto käsitellään yleensä kvantitatiivisesti. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkija voi toimia lähellä tai etäällä tutkittavista. Monissa menetelmissä on sekä etuja ja haittoja – myös kyselytutkimuksessa. Kyselytutkimuksen etu on siinä, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto ja se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Kyselytutkimuksen haittana on se, ettei tutkija voi varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen. Lisäksi tutkijan ja tutkittavien välisiltä väärinymmärryksiltä ei voi välttyä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193–195.)

6.2 Tutkimusympäristö ja aineiston hankinta

Raahe sijaitsee noin 80 kilometriä Oulusta etelään. Raahen seurakuntaan kuuluu 20 000 jäsentä ja sen toiminta on jaettu kolmeen alueeseen, Pattijokeen, Raaheen ja Saloiseen. Raahen seurakunnassa on lähes 80 työntekijää. (Raahen seurakunta 2010.) Raahen seurakunta tavoittaa hyvin varhaisnuoria sekä nuoria, mutta 12–14-vuotiaat lapset näkyvät harvemmin seurakunnan toiminnassa. Raahen seurakunnan nuorisotyön strategiassa 2015 onkin tavoitteena löytää uusia tapoja tavoittaa varhaisnuoria ja nuoria sekä kehittää yhteistyötä perheiden kanssa. (Raahen seurakunnan nuorisotyön strategia 2015.)

Tutkimuksen kohderyhmänä oli kolme Raahen yläkoulua: Merikadun koulu, Pattasten koulu ja Saloisten koulu. Kyselylomakkeeseen vastasivat kaikki kolmen yläkoulun seitsemäsluokkalaiset, jotka olivat koulussa sinä päivänä ja jotka halusivat osallistua tutkimukseen.

6.3 Kyselylomakkeen kysymykset ja analysointi

Käytin opinnäytetyön tutkimuksessa kvantitatiivista eli määrällistä menetelmää. Valitsin määrällisen menetelmän, koska sen avulla pystyin käsittelemään suuren otannan eikä sen analysoiminen vienyt paljon aikaa. Tein kyselylomakkeesta lyhyen ja selkeän, sillä otin huomioon vastaajien iän ja kyvyn keskittyä vastaamaan kysymyksiin. Kyselylomakkeessa oli strukturoitujen kysymysten lisäksi avoimia kysymyksiä tarkentamaan joitakin vastauksia. Kyselylomakkeessa oli 11 kysymystä, jotka olivat jaettu kolmeen teemaan. Ensimmäisessä teemassa kartoitin vastaajien taustatietoa; sukupuoli, koulu ja oliko evankelis-luterilaisen kirkon jäsen.

Toisessa teemassa kysymykseni koskivat ennen seitsemän luokalle tuloa sekä tämänhetkistä tilannetta. Olivatko vastaajat osallistuneet Raahen seurakunnan toimintaan ennen seitsemän luokalle tuloa? Jos olivat, minkälaiseen toimintaan he olivat osallistuneet. Osallistuivatko vastaajat tällä hetkellä Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan, jos ei niin miksi?

Kolmannessa teemassa kartoitin vastaajien tietämystä siitä, minkälaista Raahen seurakunnan toiminnasta he olivat kuulleet ja mitä kautta he olivat tiedon saaneet sekä minkälainen Raahen seurakunnan toiminta heitä kiinnostaisi ja olisivatko he kiinnostuneita osallistumaan Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan, joka olisi vain seitsemäsluokkalaisille.

Tutkijalle analyysivaihe on äärimmäisen tärkeä, koska silloin hän saa selville, minkälaisia vastauksia on tullut tutkimusongelmaan. Tutkimuksissa, joissa on käytetty määrällistä menetelmää, analyysi etenee usein lineaarisesti. Ensin aineisto kerätään ja sen jälkeen se analysoidaan, tulkitaan ja siitä tehdään johtopäätökset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 221, 223.) Saatuaani keväällä 2011 kyselylomakkeet takaisin analysoin aineiston.

Syötin strukturoitujen kysymysten tulokset SPSS-ohjelmaan ja laskin keskeisiä tilastollisia tunnuslukuja. Kaikki avointen kysymyksien vastaukset jaottelin Excel-ohjelmaan, jonka pohjalta tein taulukot.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen aikana tutkija joutuu tekemään useita valintoja ja päätöksiä. Tutkimuksen tekemiseen myös kuuluu se, että tutkija joutuu pohtimaan eettisiä kysymyksiä, mikä on oikein ja väärin? Eettiset kysymykset voivat nousta monessa eri vaiheessa muun muassa aiheen valinnassa, aineiston hankinnassa ja raportoinnissa. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus nivoutuvat toisiinsa. (Viskari 2002, 106–107.)

Tutkijan tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tieteelliseen toiminnan perustus on luotettavuus ja uskottavuus. Tutkijalta vaaditaan kaikessa työskentelyssään rehellisyyttä ja vilpittömyyttä. Hänen tulee ottaa huomioon tutkimukseen osallistuvien anonyymisyys ja tutkimuksen luotettavuus. (Viskari 2002, 106–107.)

Perehdyttyäni aikaisempiin opinnäytetöihin sekä kirjallisuuteen aloin tehdä kyselylomaketta. Kun kyselylomake oli valmis, näytin sitä ohjaaville opettajille. Ohjauksen jälkeen tein muutamia muutoksia. Lähetin sähköpostin kautta valmiin kyselylomakkeen Raahen seurakunnan nuorisotyönohjaajalle. Ilmoitin, että kyselylomaketta saa arvioida ja siihen saa esittää toiveita, jos siitä puuttuu olennaisia kysymyksiä. Kyselylomake sai hyvää palautetta. Raahen seurakunnan nuorisotyönohjaajat hoitivat kaikki järjestelyt Raahessa. He veivät kyselylomakkeet kouluun uskonnonopettajille, jotka omilla tunneillaan esittelivät minut ja opinnäytetyön aiheen sekä jakoivat kyselylomakkeen seitsemäsluokkalaisille. En osallistunut seurakunnan ja koulun välisiin kokouksiin, jossa käsiteltiin opinnäytetyötäni enkä tavannut missään vaiheessa vastaajia. (Terho Paananen, henkilökohtainen tiedonanto 22.3.2011.)

Saatuani täytetyt kyselylomakkeet takaisin, huomasin siinä olevan parannettavaa. Esimerkiksi kysymys 7 ”Jos vastasit 6. kysymykseen Kyllä, kerro minkälaisesta toiminnasta olet kuullut ja mitä kautta olet asiasta kuullut? (Esim. Jumalanpalvelus, sanomalehti)” olisi voinut olla selvyuden vuoksi kahdessa eri osassa. Joidenkin kysymyksien kohdalla

pohdin, oliko vastausvaihtoehtoja riittävästi. Esimerkiksi kysymys 3. ”Oletko evankelis-luterilaisen kirkon jäsen?” tuotti jonkin verran hämmennystä vastaajissa. Eräs vastaaja oli ympäröinyt kuuluvansa kirkkoon, mutta kirjoittanut kysymyksen viereen ”kuulunko kirkkoon, jos vanhempani eivät?” Kysymyksessä olisi voinut olla ”kyllä” ja ”en” vaihtoehdon lisäksi lueteltuna muita seurakuntia ja järjestöjä.

Käsitellessäni tuloksia pohdin, olisiko kyselylomakkeeseen voinut laittaa enemmän strukturoituja kysymyksiä ja antoivatko avoimet kysymykset tarpeeksi informaatiota? Kyselylomake on luonteeltaan sellainen tutkimusmenetelmä, joka jättää tilaa väärinymmärrykselle eikä tutkija voi olla varma, onko vastaaja ollut tosissaan vastatessaan kysymyksiin. Avoimien ja monivalintakysymyksien kohdalla pohdin monesti, oliko vastaaja vastannut rehellisesti kysymykseen. Oliko vastaaja tiennyt avoimiin kysymyksiin vastauksia, mutta ei jaksanut kirjoittaa niitä?

Tutkimusta tehdessä mietin, mikä merkitys olisi ollut sillä, jos olisin itse ollut läsnä esittelemässä opinnäytetyötäni sekä jakamassa kyselylomakkeet vastaajille. Ajattelen, että tutkimuksen kannalta siitä olisi voinut olla sekä hyötyä että haittaa, jos olisin ollut kouluilla ja vastaajat olisivat nähneet minut. Koen, että olisin voinut vaikuttaa vastaajiin, jos olisin ollut läsnä. Olisin saattanut käydä kyselylomakkeen liian tarkasti läpi vastaajien kanssa ja sen kautta vaikuttaa tuloksiin. Toisaalta en voi tietää, olisiko joku vastaaja kaivannut lisäselvitystä, mitä kysymykselläni halusin saada selville. Mielestäni Raahen seurakunnan nuorisotyönohjaajalla oli kuitenkin riittävästi tietoa opinnäytetyöaiheesta sekä kyselylomakkeesta, ettei läsnäolo olisi ollut tutkimuksen kannalta merkittävä.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Taustamuuttajat

Kyselytutkimukseen vastasi yhteensä 241 varhaisnuorta. Vastaajat koostuivat Raahen kolmen yläkoulun seitsemäsluokkalaisista. Vastaajista 121 oli poikaa ja 119 oli tyttöä, yksi vastaaja ei ilmoittanut sukupuoltaan. Vastaajista 95 oli Pattasten koulusta, 76 Merikadun koulusta ja 69 Saloisten koulusta.

Aluksi kartoitettiin vastaajien kuulumista evankelis-luterilaisen kirkkoon. Kysymykseen vastasi 230 seitsemäsluokkalaista ja 11 vastaajaa jätti kokonaan vastaamatta kysymykseen. Vastaajista 92 % ilmoitti kuuluvansa kirkkoon ja 8 % vastasi, ettei kuulu kirkkoon. Sukupuolen ja koulujen välillä vastauksissa ei ollut suuria eroja. Kysymys oli vastaajille haastava, sillä joissakin vastauksissa kävi ilmi, ettei vastaaja tiennyt, oliko hän evankelis-luterilaisen kirkon jäsen.

7.2 Näkemyksiä osallistumisesta seurakunnan toimintaan

Neljännessä kysymyksessä kartoitettiin vastaajien osallistumista Raahen seurakunnan toimintaan ennen seitsemännelle luokalle tuloa. Raahen seurakunnan toimintaan ennen seitsemännelle luokalle tuloa oli osallistunut 68 % vastanneista (n=238). Tytöt olivat poikia aktiivisempia osallistumaan, sillä toimintaan oli osallistunut 78 % tytöistä ja 57 % pojista ($p < 0,001$). Yläkoulujen vastaajat jakaantuivat niin, että Merikadun koulusta oli osallistunut 57 %, Pattasten koulusta 66 % ja Saloisten koulusta 83 %.

Avoimessa kysymyksessä vastaajat saivat kirjoittaa, minkälaiseen toimintaan he olivat osallistuneet ennen seitsemännelle luokalle tuloa. Kaikki vastaukset jaoteltiin kuuteen kategoriaan: leirit, kerhot, partio, kuoro, pyhäkoulu ja seurakunnan toimitukset. Seurakunnan toimituksiin luettiin kuuluvaksi jumalanpalvelukset, häät, hautajaiset, rippijuhlat sekä kauneimmat joululaulut, vaikka se ei kuulu varsinaisiin seurakunnan toimituksiin. Vastauksia on esitelty taulukossa 1. Kysymykseen vastasi 159 yläkoululaista. Heidän vastauksensa voivat kuulua useampaan eri kategoriaan. Suurin osa vastaajista oli mai-

ninnut kerhot (91) ja leirit (47). Pieni osa vastaajista oli osallistunut ennen seitsemänle luokalle tuloa kuuroon (4) ja pyhäkouluun (7).

TAULUKKO 1. Minkälaiseen toimintaan vastaajat olivat osallistuneet ennen seitsemättä luokkaa? (n=159)

Luokitellut vastaukset	Vastauksien määrä	Vastaukset prosentteina
Kerhot	91	57 %
Leirit	47	30 %
Seurakunnan toimitukset (jumalanpalvelus, häät, hautajaiset, rippijuhlat sekä kauneimmat joululaulut)	22	14 %
Partio	9	6 %
Pyhäkoulu	7	4 %
Kuoro	4	3 %

Kuudennessa kysymyksessä kysyttiin vastaajilta, tiesivätkö he, mitä toimintamuotoja Raahen seurakunta järjestää nuorille. Vastanneista (n=239) 46 % tiesi, mitä toimintamuotoja Raahen seurakunta järjestää nuorille. Tytöistä 56 % ja pojista 36 % tiesi toimintamuodoista. Kolmen yläkoulun vastaajista Saloisten yläkoululaisista 59 %, Merikadun koulusta 44 % ja Pattasten koulusta 37 % tiesi, mitä toimintamuotoja Raahen seurakunta järjestää nuorille.

Avoimella kysymyksellä kartoitettiin, minkälaisesta toiminnasta vastaaja oli kuullut ja mitä kautta hän oli kuullut. Taulukossa 2 ja 3. on näkyvissä kaikki tulokset. Kysymykseen vastasi 104 koululaista. Heillä oli mahdollisuus mainita omassa vastauksessaan useampia vaihtoehtoja. Kysymyksessä toimi esimerkkinä jumalanpalvelus ja sanoma-lehti. Seitsemäsluokkalaiset olivat kaikkein eniten tietoisia kerhoista ja leireistä. Jumalanpalvelukset ja muut seurakunnan toiminnat saivat vastaajilta saman verran vastauksia, kun taas nuorten illoista vastaajat olivat kuulleet tai lukeneet vähiten.

TAULUKKO 2. Minkälaisesta toiminnasta oli kuullut? (n=104)

Luokitellut vastaukset	Vastauksien määrä	Vastaukset prosentteina
Kerhot	44	42 %
Leirit	39	37 %
Jumalanpalvelukset	18	17 %
Muut (kuorotoiminta, rippikoulut, partio, solu, tapahtumat/retket)	18	17 %
Liikunnallista toimintaa	14	13 %
Nuorten illat	13	12 %

Seitsemäsluokkalaiset olivat kaikkein eniten lukeneet lehdistä ja kuulleet ystäviltä Raahen seurakunnan toiminnasta. Vastaajat olivat saaneet tietoa Raahen seurakunnan toiminnasta myös vanhemmilta ja sukulaisilta sekä seurakunnan työntekijältä ja kerhonohtajilta (taulukko 3).

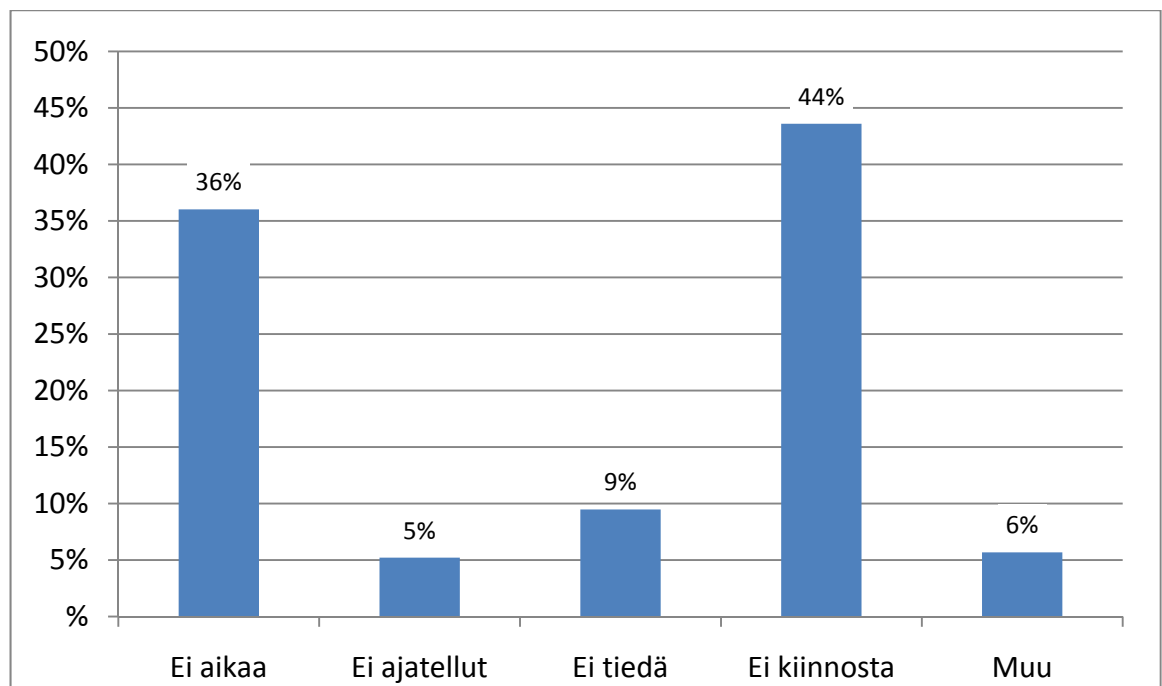
TAULUKKO 3. Mistä oli saanut tietää toiminnasta? (n=104)

Luokitellut vastaukset	Vastauksien määrä	Vastaukset prosentteina
Lehdet	28	27 %
Ystävät/kaverit	19	18 %
Koulu (opettaja, ilmoitustaulu)	16	15 %
Muut (ilmoitukset, netti, kirkonkello)	8	8 %
Vanhemmat/sukulaiset	4	4 %
Seurakunnan työntekijä, kerhonohtaja	3	3 %

Kysymykseen, osallistuiko Raahen seurakunnan toimintaan tällä hetkellä, oli vastannut 239 yläkoululaista. Seitsemäsluokkalaisista 79 % kertoi, ettei osallistu tällä hetkellä Raahen seurakunnan toimintaan. Vastanneista (n=239) tyttöjen ja poikien välillä ei ollut suuria eroja. Sen sijaan koulujen välillä syntyi tilastollisesti merkittäviä eroja. Saloisten koulun oppilaista 34 % osallistui tällä hetkellä Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan, Merikadun koulun oppilaista 18 % ja Pattasten koulun oppilaista 15 % ($p < 0,05$).

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin monivalintakysymysten avulla, miksi vastaajat eivät tällä hetkellä osallistu Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan (Kuvio 2.). Kysymykseen vastasi 187 seitsemäsluokkalaista. Vastaajat saivat viidestä vaihtoehdosta valita useita vaihtoehtoja. Vastanneista (n=213) 44 % ei ollut kiinnostunut Raahen seurakunnan järjestämästä toiminnasta ja suurin osa näin vastanneista käy Pattasten koulua. Vastanneista 36 % ei ollut aikaa osallistua Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan. Suurin osa vastaajista perusteli, ettei aikaa ollut osallistua seurakunnan toimintaan, koska muut harrastukset veivät kaiken ajan. Tärkeimmäksi syyksi pojat mainitsivat, ettei heitä kiinnostanut Raahen seurakunnan järjestämä toiminta, kun taas tytöt vastasivat, ettei heillä ole aikaa.

Vastanneista 9 % ilmoitti, ettei tiedä, mitä toimintaa Raahen seurakunta järjestää seitsemäsluokkalaisille ja suurin osa näin vastanneista käy Merikadun koulua. Viimeinen vastausvaihtoehto oli ”jokin muu syy”, ja sen valitsi vastanneista 6 %. Vastaajat kertoivat monia muita syitä. Osa vastaajista kertoi, ettei Raahen seurakunta järjestä tarpeeksi kiinnostavaa ja sopivaa toimintaa. Osa vastaajista myös kertoi, etteivät uskon asiat kiinnostaneet tai seurakunta toi uskon asioita liikaa esille. Pari vastaajaa ilmoitti myös, ettei heillä ole kaveria, jonka kanssa kävisi Raahen seurakunnan järjestämässä toiminnassa.

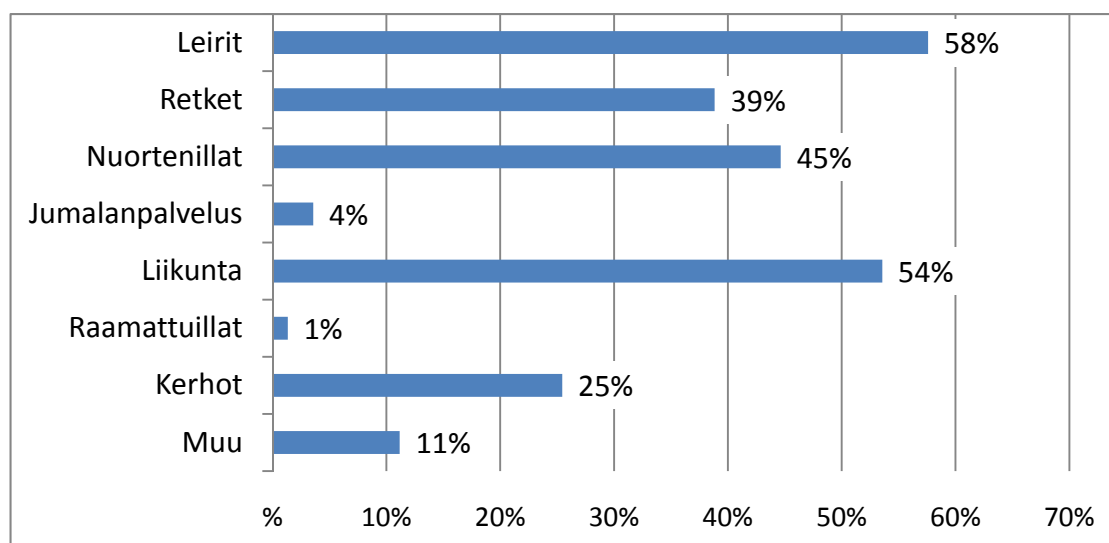


KUVIO 2. Miksi ei osallistu Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan? (n=187)

7.3 Seitsemäsluokkalaisten kiinnostuneisuus

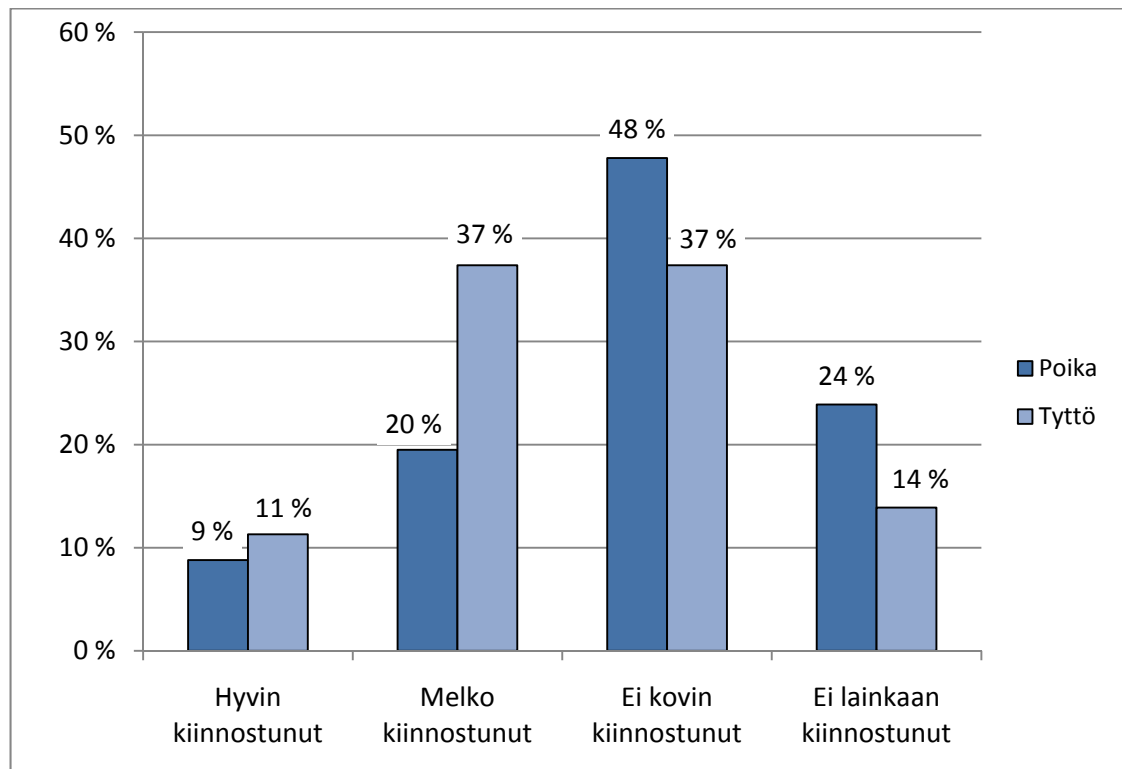
Seuraavaksi vastaajia pyydettiin ympyröimään kolme seurakunnan toimintamuotoa, jotka kiinnostavat heitä eniten. Kysymykseen vastasi 222 vastaajaa, jotka ympyröivät joko kolme tai vähemmän vaihtoehtoa. Vastaus jätettiin huomioimatta, jos ympyröityjä vaihtoehtoja oli enemmän kuin kolme. Vaihtoehto ”jokin muu” oli saanut muutamia vastauksia, jotka kuuluivat jo olemassa oleviin kategorioihin. Selvät vastaukset siirrettiin jo olemassa oleviin kategorioihin. Kuviosta 3. voi nähdä, mitkä vaihtoehdot kiinnostivat seitsemäsluokkalaista. Vastanneita kiinnostivat eniten leirit (58 %), liikunta (54 %) ja nuortenillat (45 %).

Vastanneista (n=222) tytöt olivat poikia kiinnostuneempia vastausvaihtoehdoista. Pojat olivat tyttöjä enemmän kiinnostuneita jumalanpalveluksista, raamattuilloista, liikunnasta ja jostain muusta. 71 % tytöistä valitsi vaihtoehdon leirin, kun taas 67 % pojista oli kiinnostuneita liikunnallisesta toiminnasta. Viimeisen vaihtoehdon ”jokin muu” valitsi 11 % vastanneista. Vastauksissa kävi ilmi, että vastaajia kiinnosti partio, diskot ja vapaa-aika, joka ei liittynyt uskon asioihin millään tavalla. Osa vastaajista ei osannut kertoa, mikä muu heitä kiinnostaisi tai ei halunnut ilmoittaa syytä. Vastauksista ”jokin muu” kävi ilmi, että vastaajat halusivat enemmän erilaista liikunnallista puuhaa, esimerkiksi ratsastusta, telinevoimistelua, jääkiekkoa ja lumilautailua. Lisäksi viimeisen vaihtoehdon valinneet halusivat enemmän erilaisia kerhoja, jotka liittyivät musiikkiin ja RC-autoihin.



KUVIO 3. Vaihtoehdot, jotka kiinnostivat seitsemäsluokkalaista.(n=222)

Kyselylomakkeen viimeisessä kysymyksessä kartoitettiin vastaajien kiinnostuneisuutta osallistua Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan. Tulokset on nähtävissä kuviossa 4. Vastanneista (n=228) tytöt olivat poikia enemmän kiinnostuneempia Raahen seurakunnan järjestämästä toiminnasta seitsemäsluokkalaisille. Tytöistä 48 % olivat hyvin tai melko kiinnostuneita seitsemäsluokkalaisille järjestettävästä toiminnasta, pojista 29 % ($p < 0,01$). Pojista 72 % vastasi, ettei ollut kovin kiinnostunut tai lainkaan kiinnostunut Raahen seurakunnan järjestämästä toiminnasta seiskaluokkalaisille, kun tytöistä noin puolet vastasi samalla tavalla. Hyvin kiinnostuneita tai melko kiinnostuneita osallistumaan oli Saloisten koululaisista 55 %, Merikadun koululaisista 41 % ja Pattasten koululaisista 25 %.



KUVIO 4. Miten seitsemäsluokkalainen on kiinnostunut osallistumaan Raahen seurakunnan järjestämään toimintaan? (n=228)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa seitsemäsluokkalaisten asenteita Raahen seurakuntaan kohtaan sekä minkälaista toimintaa he toivoisivat Raahen seurakunnalta. Tutkimukseen vastasi 241 seitsemäsluokkalaista. Otanta oli riittävä, jotta voidaan tehdä johtopäätöksiä Raahen seitsemäsluokkalaisten asenteista ja toivomuksista Raahen seurakuntaan kohtaan.

Tutkimustuloksista nousi esille, että valtaosa Raahen seitsemäsluokkalaisista ei ole kiinnostunut seurakunnan järjestämästä toiminnasta. Vastajaat kertoivat harrastuksien vievän aikaa tai uskon asiat eivät kiinnostaneet heitä. Seitsemäsluokkalaiset toivoivat eniten Raahen seurakunnalta leirejä, liikuntatoimintaa sekä nuorteniltoja. Tytöt olivat poikia aktiivisempia osallistumaan seurakunnan toimintaan sekä he olivat kiinnostuneempia seurakunnan järjestämästä toiminnasta.

Tulokset olivat yhdenmukaisia aikaisempien tutkimuksien kanssa. Yleisesti tutkimukseni ei tuonut alalle uutta tietoa, mutta toivon Raahen seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotiimin saaneen tutkimuksen kautta tietoa, joka auttaa työn kehittämisessä.

Tulevaisuudessa seurakunta joutuu pohtimaan, tulisiko pojille järjestää omaa toimintaa. Minkä toiminnan kautta pojat löytäisivät tiensä seurakuntaan? Pojat kaipaavat toiminnallista toimintaa, mikä ilmeni poikien valinnasta ympyröidä liikunta-vaihtoehto tyttöjä useammin. Lisäksi monista poikien vastauksista kävi ilmi, että he odottivat RC-kerhoa.

Muutammat vastaajat olivat omien vastauksien lisäksi kirjoittaneet paperiin erilaisia viestejä. Tekstit olivat pääsääntöisesti positiivisia. Osa vastaajista, jotka olivat osallistuneet ennen 7. luokalle tuloa seurakunnan toimintaan, kertoivat seurakunnasta hyviä muistoja. Kielteiset viestit liittyivät uskontovastaisuuteen sekä pari vastaajaa kertoi, millainen heidän mielestään Raaha on paikkakuntana.

Tulevaisuuden kannalta on tärkeää myös miettiä, miten seurakunta mainostaa toimintaansa. Mitkä ovat ne välineet, joiden avulla seurakunta viestittää tulevasta toiminnasta? Vaikka koulujen välisissä vastauksissa ei ollut suuria eroja, Pattasten koulun seitsemäs-

luokkalaiset osallistuvat tällä hetkellä vähiten seurakunnan toimintaan eivätkä ole kiinnostuneita seurakunnan toiminnasta. Mietin syitä, mistä tämä johtuu? Raahen seurakunnan on hyvä pohtia, onko seurakunta näkyvästi esillä saman verran kaikissa kouluissa.

Taustateorian ja tutkimustulosten valossa käänän katseen myös perheisiin. Kuinka varhaisnuorisotyössä tavoitettaisiin yhä enemmän perheitä? Mielenkiintoista olisi tutkia, miten vanhemmat suhtautuvat seurakuntaan sekä onko vanhempien ja nuorten asenteissa eroja.

9 POHDINTA

Opinnäytetyö oli pitkä ja haastava prosessi, jonka aikana oppimisen kokemuksilta ei voinut välttyä. Olin tyytyväinen, kuinka paljon vastauksia sain kyselylomakkeeseen. Kun kyselylomake oli lyhyt ja selkä, vastauksien syöttäminen SPSS-ohjelmaan oli nopeaa. Avoimien kysymysten vastaukset olivat haastavia. Niiden äärellä piti pohtia ja tehdä päätöksiä. Kyselylomakkeen tekemiseen olisin voinut kuluttaa enemmän aikaa. Muutamissa kysymyksissä muuttaisin kysymyksen asettelua ja lisäisin strukturoituja kysymyksiä. Muutokset tekisivät kyselystä vielä selkeämmän.

Koko opiskeluiden aikana olen huomannut, etten osaa vaatia ja hakea ohjausta. Huomasin saman myös opinnäytetyöprosessissa – minun olisi pitänyt hakea enemmän ohjausta. Jos olisin tällä hetkellä aloittamassa työtä, en tekisi sitä yksin. Kaipasin monissa tilanteissa paria, jonka kanssa olisin voinut jakaa ajatuksia sekä tehdä päätöksiä yhdessä opinnäytetyön eri vaiheissa.

Opinnäytetyön aikana yhteistyö Raahen seurakunnan kanssa toimi mielestäni moitteettomasti. Sain riittävästi tukea ja apua nuorisotyönohjaajalta, johon olin pääsääntöisesti yhteydessä. Toivon, että jatkossakin Raahen seurakunta on innolla ottamassa vastaan sekä antamassa uusia opinnäytetyöaiheita seuraaville tekijöille. Kannustan myös opinnäytetyön tekijöitä ottamaan rohkeasti yhteyttä ammattialan edustajiin, joilta saattaa löytyä hyviä ja mielenkiintoisia opinnäytetyöaiheita.

Opinnäytetyön aikana perehdyin useisiin lähteisiin ja sen myötä opin ymmärtämään, miten tärkeää tulevaisuudessa on pysyä perillä oman alan muutoksista ja mahdollisuuksista. Ammatillisena ei saa urautua työhön vaan jatkuvasti tulee olla kiinnostunut alan kirjallisuudesta sekä tutkimuksista. Kun työntekijä on perillä yhteiskunnasta ja sen muutoksista ja tarpeista, hän pystyy paremmin kehittämään työtään. Opinnäytetyön tekeminen oli antoisaa ja ammatillisesti hyvin kasvattavaa. Tulevaisuudessa minun on helpompaa tarttua tutkivaan työtapaan, jonka avulla voin kehittää työtä.

LÄHTEET

- Ansaharju, Kirsti & Kemppainen, Heli 2002. Ideat jakoon. Vantaan seurakuntien varhaisnuorisotyön 12–14-vuotiaiden toiminnan kehittämishanke. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kauniainen. Opinnäytetyö.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Kauniainen2002/AnsaharjuKirstiKemppainenHeli2002.pdf.
- Asumaa, Helena; Berg, Jani & Lautala, Taru 1999. Miksi nuoret eivät osallistu seurakunnan nuorisotoimintaan? Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kauniainen. Opinnäytetyö.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Kauniainen/AsumaaHelenaBergJaniLautalaTaru1999.pdf.
- Hakkarainen, Kaarina 2010. Varhaisnuorisotyöntekijän kymmenen teesiä. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus, 284–300.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, Anne; Tiippana, Sanna & Turpeinen, Jere 2006. Nuoret osallistujina nuorisotyössä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Pieksämäki. Opinnäytetyö.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Pieksamaki2006/huttunentiippanaturpeinen.pdf
- Jansa, Kati 2010. Varhaisnuorisotyö seurakunnassa. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus, 266–283.
- Kinnunen, Saara 2001. Keskilapsuuden tärkeät vuodet. Helsinki: Karas-Sana.
- Kirkkohallitus i.a. Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. Suomen evankelisluterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio ja visio sekä strategia 2010. Viitattu 17.3.2011.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DB8AD56233446FFAC2257831003118AA/\\$FILE/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DB8AD56233446FFAC2257831003118AA/$FILE/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf).
- Kosonen, Maara 2008. Nuorisotyönohjaaja. Pieksämäen seurakunta. Pieksämäki. Henkilökohtainen tiedonanto.

- Lahti, Jouko 1983. Seitsemästä neljääntoista. Varhaisnuorisotyön käsikirja. Helsinki: Poikien Keskus - Tyttöjen Keskus.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdutus Kristilliseen Kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 63–82.
- Paananen, Terho 2010. Nuorisotyönohjaaja. Raahen seurakunta. Raahe. Henkilökohtainen tiedonanto 12.1, 3.2, 3.3.
- Paananen, Terho 2011. Nuorisotyönohjaaja. Raahen seurakunta. Raahe. Henkilökohtainen tiedonanto 22.3.
- Raahen seurakunta 2010. Katsaus seurakuntaan. Viitattu 18.1.2011.
<http://www.raahenseurakunta.fi/seurakunta/katsaus-seurakuntaan>.
- Raahen seurakunnan nuorisotyön strategia 2015. Nuorisotyön strategia 2015. Esite. Julkaisu tekijän hallussa.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Saastamoinen, Mikko 2009. Aikalaiskeskustelua yhteisöllisyydestä. Teoksessa Karin Filander & Marjatta Vanhalakka-Ruoho (toim.) Yhteisöllisyys liikkeessä. Helsinki: Kansanvalistusseura, 33–66.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a Aamenesta öylättiin. Varhaisnuorisotyö. Viitattu 11.1.2011.
<http://www.ev12.fi/sanasto/index.php/Varhaisnuorisoty%C3%B6>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b Aamenesta öylättiin. Kirkko. Viitattu 28.3.2011. <http://www.ev12.fi/sanasto/index.php/Kirkko>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c Varhaisnuorisotyö. Viitattu 11.1.2011.
<http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content28E3F5>.
- Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi i.a. Mikä osallisuus? Viitattu 28.3.2011.
http://www.valtikka.fi/opettajat/mika_osallisuus.
- Toivanen, Marja-Leena & Tukeva, Pekka 2005. Tahtoa, intoa ja rohkeutta. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 352–369.
- Vesikansa, Sari 2002. Demokratia kouluissa ja nuorisotyössä. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 11–30.

- Viskari, Sinikka 2002. Tieteellisen kirjoittamisen perusteet. Opas kirjoittamiseen ja seminaarityöskentelyyn. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Yeung, Anne Birgitta 2002. Nuorten osallisuus vapaaehtoistoiminnassa ja seurakunnassa. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 76–89.

LIITE 1: ESITTELY

Hei Sinä Seiskaluokkalainen!

Olen sosionomi(AMK) + kirkon nuorisotyönohjaaja opiskelija Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksiköstä. Valmistun maaliskuussa ja tämä kysely liittyy opinnäytetyöhöni. Teen yhteistyötä Raahen seurakunnan kanssa ja olisin kiinnostunut tietämään, millä tavalla Sinä Seiskaluokkalainen suhtaudut seurakuntaan sekä mitä vapaa-ajan toimintaa Sinä Seiskaluokkalainen toivoisit Raahen seurakunnalta.

Älä kirjoita kyselyyn nimeäsi. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä kenenkään yksittäinen vastaus ole tunnistettavissa. Lomakkeet tulevat vain tutkimusta varten ja ne hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Toivon, että vastaat siis rehellisesti ja avoimesti kysymyksiin.

Kiitos osallistumisesta.

Hyvää vuoden jatkoa!

Ystävällisin terveisin,

Lotta Kemppainen

LIITE 2: KYSELYLOMAKE

VASTAA JA VAIKUTA! MIELIPITEELLÄSI ON VÄLIÄ!
YMPYRÖI OIKEA VAIHTOEHTO!

1. Sukupuoli

- 1 Poika
- 2 Tyttö

2. Mitä yläkoulua käyt?

- 1 Merikadun koulu
- 2 Pattasten koulu
- 3 Saloisten koulu

3. Oletko evankelis-luterilaisen kirkon jäsen?

- 1 Kyllä
- 2 En

4. Oletko osallistunut Raahen seurakunnan toimintaan ennen seiskaluokalle tuloa?

- 1 Kyllä
- 2 En

5. Jos vastasit 4. kysymykseen Kyllä, minkälaiseen toimintaan osallistuit?

6. Tiedätkö mitä toimintamuotoja Raahen seurakunta järjestää nuorille?

- 1 Kyllä
- 2 En

7. Jos vastasit 6. kysymykseen Kyllä, kerro minkälaisesta toiminnasta olet kuullut ja mitä kautta olet asiasta kuullut? (Esim. Jumalanpalvelus, sanomalehti)

8. Osallistutko tällä hetkellä Raahen seurakunnan toimintaan?

- 1 Kyllä
- 2 En

9. Jos vastasit 8. kysymykseen En, miksi et osallistu?

- 1 Ei ole aikaa osallistua
- 2 En ole ajatellut, että Raahen seurakunta voisi tarjota vapaa-ajan toimintaa
- 3 En tiedä, mitä toimintaa Raahen seurakunta järjestää ikäisilleni
- 4 Ei kiinnosta
- 5 Jokin muu syy, mikä _____

10. Valitse seuraavalta listalta kolme vaihtoehtoa, jotka Sinua kiinnostaa

- 1 Leirit
 - 2 Retket, esim. nuorten tapahtumiin muille paikkakunnille
 - 3 Nuorten illat
 - 4 Jumalanpalvelus
 - 5 Liikunnallista puuhaa, esim. sählyä, koripalloa
 - 6 Raamattu illat
 - 7 Kerhot
 - 8 Jokin muu, mikä _____
-

11. Jos Raahen seurakunta järjestäisi Seiskaluokkalaisille omia juttuja, esim. leirejä ja tapahtumia, olisitko kiinnostunut osallistumaan?

- 1 Kyllä hyvin kiinnostunut
- 2 Kyllä melko kiinnostunut
- 3 En kovin kiinnostunut
- 4 En lainkaan kiinnostunut

KIITOS VASTAUKSISTA!